

На нашу думку, стратегічний потенціал підприємства складають фінансовий, трудовий, виробничий, інформаційний, інноваційний, організаційно-управлінський, маркетинговий потенціали, а також резерви підприємства.

Усі вищезазначені види локальних потенціалів знаходяться між собою у взаємозв'язку та взаємозалежності. Проведення комплексного аналізу даних складових дозволяє отримати найбільш повну й достовірну оцінку усього стану підприємства та його стратегічного потенціалу.

Поряд з ресурсами важливими складовими стратегічного потенціалу підприємства є його внутрішні резерви, використання яких дозволяє без суттєвих додаткових витрат забезпечити досягнення встановлених цілей і розв'язання проблем. Резерви трудових, матеріальних, фінансових та інших видів ресурсів та виробничих можливостей призначені для швидкого розповсюдження та впровадження ефективних нововведень, освоєння інновацій з перспективними прогностичними споживчими властивостями та перспективною технологією.

Отже, в сучасних умовах формування ринкових відносин структура стратегічного потенціалу є інструментом за допомогою якого підприємство може визначити свій існуючий стан, виявити невикористані резерви і розробити ефективну стратегію розвитку.

Література

1. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия: Пер. с англ. / Игорь Ансофф; При содействии Э. Дж. Макдоннелла. — СПб.: Питер, 1999. — 414 с.
2. Боумэн К. Основы стратегического менеджмента / Пер. с англ. под ред. Л. Г. Зайцева, М. И. Соколовой. — М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. — 175 с.
3. Воронкова А. Э. Стратегическое управление конкурентоспособным потенциалом предприятия: диагностика и организация. Монография. — Луганск: Восточно-украинский национальный университет, 2000. — 315 с.
4. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: Формування та оцінка: Навч. посібник. — К.: Центр навчальної літератури, 2005. — 352 с.
5. Кремянский В. И. Структурные уровни жизни материи. — М., 1969. — 210 с.
6. Федонін О. С., Рєпіна І. М., Олексюк О. І. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2004. — 316 с.

УДК 658.51.003.13

Л. А. Петренко, асистент кафедри економіки підприємств,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

КОМПОНЕНТ ТА ЕЛЕМЕНТ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА: РОЗМЕЖУВАННЯ ПОНЯТЬ

В результаті дослідження автором зроблено висновок, що поділ на компоненти слід застосовувати при визначенні сутнісної структури потенціалу підприємства, тоді як елементна структура має бути покладена в основу видової класифікації його проявів.

As a result of research by an author a conclusion is done, that division on components it follows to apply at determination of essence structure of enterprise's potential while an element structure must be fixed in basis of specific classification of his displays.

Функціональний зміст потенціалу підприємства визначається його будовою: структура розкриває можливості цілеспрямованого впливу на потенціал, шляхи формування або перебудови його функцій. В основу структуризації потенціалу слід покладати системний підхід, в рамках якого кожний структурний елемент може розглядатися і як самостійна система, і як підсистема в рамках системи більш високого порядку.

В ході аналізу системи потенціалу підприємства дослідниками, як правило, не розрізняються поняття компонента і елемента експортного потенціалу. Означена термінологічна невпорядкованість, на нашу думку, стає на заваді чіткій структуризації потенціалу, а значить існує необхідність етимологічного дослідження означених категорій.

Згідно з тлумачним словником, елемент¹ — частина архітекτονіки, що має чітко окреслені границі; як правило, частина системи. Компонент² — просто складова. Елемент може мати вагу, об'єм, конкретні просторові та часові координати, тоді як компонент означених характеристик сам по собі не має.

З огляду на вищесказане, приміром, виробничий потенціал можна розглядати і як компонент, і як елемент потенціалу підприємства, але:

— говорячи про виробничий потенціал як про компонент потенціалу підприємства, наділяємо його лише найзагальнішими властивостями, не обмежуючи їх кількісними і специфічними для різних часів, для різних підприємств параметрами. Тобто, вироб-

¹ Елемент — від лат. Elementum — стихія. Елемент (хім.) — проста речовина, не розкладена хімічними методами на складові частини, що є складовою частиною інших складних речовин. Елемент — у давньогрецьких філософів-матеріалістів — одне з начал, одна із складових природи (вогонь, вода, повітря, земля), які перебувають в основі всіх речей, явищ; стихія [1, с. 758].

² Компонент — складова частина будь-чого. Від лат. Componens, componentis — складовий [2, с. 86].

ничому потенціалу як компоненту потенціалу можуть бути при-
таманні певне місце, функції, роль в забезпеченні нормального
функціонування і розвитку підприємства;

— визначаючи виробничий потенціал як елемент потенціалу
підприємства, підкреслюємо, що існує цілісна система потенціалу з конкретними обсягами задіяних ресурсів, для нормального функціонування якої необхідні саме такий (визначений в конкретних цифрах, чи в пропорціях, чи в функціональній залежності від інших складових системи) виробничий потенціал. І виробничий потенціал, як елемент системи експортного потенціалу, наділяються масою інших конкретних характеристик, які обумовлюються конкретним часом і місцем функціонування цієї системи.

Таким чином, поділ на компоненти слід застосовувати при визначенні сутнісної структури потенціалу підприємства, тоді як елементна структура має бути покладена в основу видової класифікації його проявів. Компонентна (сутнісна) структура — це властивий системі потенціалу в будь-який момент часу набір складових, тоді як видова класифікація розкриває множину можливих комбінацій елементів («кількісно визначених компонентів»), які при цьому отримують конкретні просторово-часові характеристики.

Література

1. Словарь русского языка в четырёх томах / Академия наук СССР. Ин-т рус. яз., под ред. А. П. Евгеньевой. — Издание второе, исправленное и дополненное. — М.: Русский язык, 1981—1984. Том 4. — С — Я. 1984. — 794 с.
2. Словарь русского языка в четырёх томах. / Академия наук СССР. Ин-т рус. яз., под ред. А.П. Евгеньевой.- Издание второе, исправленное и дополненное. — М.: Русский язык, 1981 — 1984. Том 2. — К — О. 1983. — 736 с.

УДК 658.012

Ю. С. Погорелов, канд. екон. наук,
доц. кафедри менеджменту,
ЗЕД Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля